

Folketingets Europaudvalg
Christiansborg

Svar på Europaudvalgets spørgsmål nr. 1 (Alm. del) af 11. oktober 2021 stillet efter ønske fra Kim Valentin (V)

Spørgsmål

Er det realistisk, at medlemslandene efter en ophævelse af den generelle undtagelsesklausul den 1. januar 2023 vil være i stand til at afvikle på den offentlige bruttogæld i det tempo, som Stabilitets- og Vækstpagten foreskriver?

Svar

COVID-19-krisen har sat sine spor i økonomierne og de offentlige finanser, og gældskvoterne i mange EU-lande er vokset betydeligt både som følge af det dybe økonomiske tilbageslag og de vigtige økonomiske tiltag, der har været centrale for at afbøde de store negative økonomiske konsekvenser af pandemien.

Den såkaldte ”generelle undtagelsesklausul”, som dækker over fleksibilitet i Stabilitets- og Vækstpagten ifm. tilfælde af alvorlige økonomiske tilbageslag i EU/euroområdet, har været aktiv i 2020 og 2021 og vil også være aktiv i 2022. Kommissionen har oplyst, at den venter, at betingelserne for klausulen ikke længere vil være opfyldt i 2023.

Kommissionen har oplyst, at den vil komme med retningslinjer til brug for den finanspolitiske planlægning ifm. EU-landenes stabilitets- og konvergensprogrammer i første kvartal 2022. Det vil efterfølgende være op til Kommissionen at vurdere landenes finanspolitikker i 2023 i forhold til reglerne i Stabilitets- og Vækstpagten, herunder inddrage reglernes indbyggede fleksibilitet, og evt. stille forslag til Rådet om konkrete beslutninger under Stabilitets- og Vækstpagten.

Ifølge Stabilitets- og Vækstpagten må den offentlige bruttogæld normalt ikke overstige 60 pct. af BNP. Ellers skal landet sikre, at gælden nedbringes tilstrækkeligt. Det indebærer overordnet, at gælden årligt i gennemsnit skal reduceres med 1/20 af den andel af gælden, der ligger ud over 60 pct. af BNP (”gældsreglen”). For nogle EU-lande må det ventes at indebære udfordringer at sikre gældsnedbringelse på linje med denne hovedregel – særligt lande, der allerede inden COVID-19-krisen havde høj gæld, og som har oplevet en yderligere stigning under krisen. Reglerne indebærer imidlertid en del fleksibilitet i relation til, hvordan landenes gældsudvikling vurderes ift. hovedreglen.

Det gælder bl.a., at gældsreglen måles over en treårig periode. Reglen beregnes både pba. gældsudviklingen i en bagudskuende periode (typisk de tre forudgående år) og pba. gældsudviklingen i en fremadskuende periode (typisk bestående af det forgangne år, indeværende år (prognose) og det kommende år (prognose)) og tager også højde for konjunkturernes påvirkning. Hvis kravet til gældsudviklingen i blot én af disse beregninger er opfyldt, skal der ikke tages yderligere skridt.

Hvis gældsreglen ikke er overholdt ud fra en simpel, numerisk sammenligning af gældsreglens krav og gældsudviklingen, udarbejder Kommissionen en vurderingsrapport. Formålet med rapporten er at foretage en helhedsvurdering, der skal belyse, hvorvidt der foreligger en uforholdsmæssig stor gæld og bør tildeles en henstilling under reglernes procedure for uforholdsmæssigt store underskud¹ (en EDP-henstilling).

Kommissionens rapport inddrager alle relevante faktorer, herunder normalt især økonomiens udvikling, fremskridt mod landets mellemfristede mål for struktursalden (MTO), den mellemfristede gældsudvikling og gennemførelse af strukturreformer samt øvrige relevante faktorer. Kommissionen vurderer landet ud fra en helhedsbetragtning, som også omfatter en række forhold ud over blot den offentlige bruttogæld. Der er således en betydelig fleksibilitet i reglerne.

Kommissionen kan på baggrund af rapporten og helhedsvurderingen af landet vælge at stille forslag om en henstilling med anbefalinger om nedbringelse af underskud og gæld. Hvis rapporten omvendt ikke finder grundlag for en EDP-henstilling, sættes sagen i bero med mulighed for en ny rapport sidenhen.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister

¹ Proceduren for uforholdsmæssigt store underskud kan igangsættes pba. enten manglende efterlevelse af underskudsgrænsen på 3 pct. af BNP eller gældsgrænsen på 60 pct. af BNP eller begge dele.